

Vyhlička nad Smržovkou skrývá jednu z jizerskohorských „čertovinek“

Za jizerskohorskými „čertovinkami“

Text a foto: Jan Vítek

Vznik řady přírodních výtvarů, vyznačujících se pitoreskním nebo poněkud tajemným vzhledem, si člověk kdysi nedovedl vysvětlit jinak než jako dílo nadpřirozených sil. Většinou byly připisovány na vrub čertům i dalším pekelníkům, a tak se při vycházkách do přírody setkáváme s řadou „čertovinek“ v podobě názvů nejrůznějších, často neobvykle tvarovaných skalisek, křivolakých roklí nebo temných slují.

Na jihu, ale také na severu

Naše zřejmě nejznámější „čertovská díla“ najdeme na jihu Čech. Srázná Čertova stěna v údolí Vltavy vešla do povědomí zejména díky opeře Bedřicha Smetany, romantické Čertovo jezero zase patří k nejnavštěvovanějším místům v hloubi šumavských hvozdů. Celá „pekelná galerie“ se pak skrývá i na opačné straně naší vlasti – na vrcholcích a úbočích Jizerských hor. Toto malebné severočeské

pohoří je téměř bezezbytku tvořeno vyvělou horninou žulou, kterou erozí, zvětrávací a další přírodní procesy modelovaly do bezpočtu skal i celých skalních seskupení. Jejich bizarní tvar se stal inspirací nejen k dávným pověstem, ale nezřídka i k „čertovskému“ pojmenování. Mnohé patří k oblíbeným zastávkám při pěších nebo běžkařských túrách, jiné jsou skryté v lesních porostech daleko od značených cest.

Čertova vyhlídka a Čertův odpočinek

Mnozí návštěvníci Josefova Dolu a zdejšího skiareálu nepochybně znají možná nejvyhledávanější jizerskohorskou „čertovinku“ Čertovy kameny. Vystupuje vysoko nad údolím Kamenice v místní části zvané Peklo, stejně pojmenování má i blízký hotel, a aby toho „pekelného“ bylo ještě víc, název Peklo nese i chata na místě někdejší hájovny v údolí Pekelného potoka...

Na Čertovy kameny je snadný přístup z Josefova Dolu po červené turistické značené trase (TZT), sledované naučnou stezkou Gustava Leutela (místního rodáka, básníka a spisovatele); daleko tam ale není ani od horního okraje lyžařské lanovky. Po vysekaných schůdkách lze vystoupit na vršek skaliska s Čertovou vyhlídkou, rozevěřenou zejména přes údolí Kamenice. K místu se váže pověst o čertovi, který tu často vysedával a vztekle sebou vrtěl, až zadkem vykroužil do skály oblou prohlubeň... Pokud však chceme být trochu serioznější, pak uvedme, že tato prohlubeň ve skutečnosti nemá s čertovým pozadím nic společného. Podobných prohlubní, odborně zvaných skalní mísy, najdeme na jizerskohorských skalách celou řadu a vesměs jde o tvary vzniklé přírodními procesy zvětrávání žuly. Jejich okrouhlý, místy dokonale kruhový tvar značně dráždil obzortovnost našich předků, a tak není divu, že se k mnohým vztahují pověsti s „čerti“ tematikou. Platí to například i pro pozoruhodnou skalní hříčku Čertův odpočinek, ke které to není daleko ani od josefodolského Pekla. Pokud se odtud vydáme po červené TZT, sledované udržovanou běžkařskou stopou, po 3 km vystoupáme k Čihadlům s rozcestím „U Knejpů“, kde odbočíme vlevo na modrou TZT. Po dalším kilometru si pohlídneme žlutě značenou odbočku vpravo, směřující přes Vánoční louku do vrcholové části „kristiánovské“ Černé hory (1085 m). Odtud vyznačená odbočka krátce klesá vlevo ke skalce Čertův odpočinek, jejíž vrchová plošina je doslova „rozhlodána“ skupinou menších skalních mís. Podle dávné pověsti je pěstí vytloukl rozběsněný čert, když jej tu při odpočinku přivázali ke skále škodolibí skřítkové...

Čertova studánka u Smržovky patří k našim největším skalním mísám

Čertova studánka

Asi nejzajímavější „čertovinkou“ v Jizerských horách je Čertova studánka na skalnatém návrší Vyhlička, vystupující přímo nad nádražím ve Smržovce. Pokud tedy chcete navštívit toto pozoruhodné místo, pak je vhodné přijet vlakem (po trati č. 041 z Liberce do Tanvaldu) a vzhledem k členitosti terénu lze doporučit jen pěší výstup, tedy bez běžek. Odbočka z modré TZT totiž poměrně strmě stoupá na skalnatý vrcholek ze zabezpečenou vyhlídkou do jižních a východních okrajů pohorí. Zajímavé je i vlastní

žulové skalisko s několika stupni a plošinkami, do jejichž povrchu se zahlubuje několik pěkně vyvinutých skalních mís. Největší najdeme pod převisem na západním úbočí. Je téměř 1,5 m široká, asi půl metru hluboká a stále se v ní drží srážková voda, což bylo inspirací nejen k názvu Čertova studánka, ale i k pověsti o čertovi a jeho přibytku.

Čertova komora

Po téže modře značené cestě jsou ze Smržovky dostupné ještě dvě další „čertovinky“. Ve stejném směru jako pod Vyhličkou lze pokračovat

Čertův odpočinek je útvarem vsutku neobvyklým